

НЕФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ: ЇЇ СУТНІСТЬ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ

Нефінансова звітність в Україні знаходиться на етапі активного розвитку і має значний незадіяний потенціал, зважаючи на невисокий відсоток кількості компаній, які звітують. Побудова ринкової економіки в Україні робить цю проблему актуальною для вітчизняних підприємств і зумовлює необхідність наукового обґрунтування резервів і напрямів подальшого розвитку нефінансової звітності для забезпечення соціально відповідальної поведінки підприємства та бізнесу в цілому. Актуальність нефінансової звітності широко розкрита в працях зарубіжних та вітчизняних дослідників, таких як Н.В. Ільченко, Т.М. Довга, Р.О. Костирко, М.А. Проданчук, І.А. Рядинська та ін.

Термін «нефінансова звітність» - це документально оформлена сукупність даних комерційної організації, що відображає середовище існування компанії, принципи та методи співпраці з групами впливу, результати діяльності компанії в економічній, соціальній та екологічній сфері життя суспільства [1].

У світовій практиці існує три форми формування нефінансової звітності:

1) Довільна форма. Звіти у довільній формі складаються у вигляді буклетів або розміщуються на веб-сайтах та містять інформацію про соціальні та природоохоронні програми компаній (наприклад, добросовісність).

2) Комплексні звіти. У звіті висвітлюється діяльність компанії з трьох точок зору: економічних результатів діяльності - фінансово-економічні і виробничі показники; екологічних результатів діяльності - вплив основної діяльності на довкілля і здоров'я людей; соціальних результатів діяльності - широкий спектр інформації, яка стосується діяльності компанії щодо своїх працівників, клієнтів, місцевих громад, інших цільових аудиторій та суспільства в цілому.

3) Стандартизовані звіти. Звіти складаються на основі вимог і принципів міжнародних стандартів. Такі форми мають певні переваги над попередніми, які полягають у можливостях порівняння з звітами інших компаній, що дає можливість визначення соціального рейтингу компанії та визнання її у міжнародній діловій спільноті [2].

Вільна форма складання нефінансової звітності є дуже зручною для організації, проте вона не завжди може забезпечити достовірність звіту та можливість його порівняння з іншими подібними звітами компаній, оскільки відомості в ній наводяться вибірково. Проте найбільш розповсюдженими міжнародними стандартами звітності є стандартизовані: Стандарти Сан-шайн; GRI; AA1000; SA8000.

Структура звіту за стандартом G-RI відображає економічні, соціальні та екологічні досягнення, а також має чітко визначенні вимоги, яких компанія повинна дотримуватися при його складанні. Звіт за оцінкою успіху організації у трьох важливих середовищах сталого розвитку суспільства, чи так званий звіт за стандартом AA1000, що заснований на діалозі зі стейкхолдерами, носить

універсальний характер і підходить більше для компаній, діяльність яких суттєво впливає на суспільство.

Ієрархічну класифікацію нефінансової звітності складають чотири рівні, кожен з яких представляє певну інформацію залежно від користувачів та їх потреб:

1. Мегарівень: інформація призначена для неурядових організацій та світових співтовариств;
2. Макрорівень: інформація призначена для місцевих органів та держави;
3. Мезорівень: інформація призначена для споживачів, кредиторів та інвесторів;
4. Мікрорівень: інформація призначена для робітників компанії, акціонерів, бізнес-партнерів.

Класифікація нефінансової звітності постійно змінюється завдяки введенню нових класифікаційних ознак і відповідних видів звітів в аспекті соціальної відповідальності бізнесу. До таких додаткових класифікаційних ознак можна віднести цілі підприємства і ступеня дотримання ним норм соціальної відповідальності [3].

Перевагами нефінансової звітності є те, що вона: формує довіру до підприємства з боку різних груп впливу; підвищує прозорість підприємства; зміцнює ділові відносини та сприяє розширенню ринків, доступу до фінансових ресурсів, зокрема, від міжнародних фінансових інституцій; сприяє формуванню іміджу відповідального роботодавця серед молодих спеціалістів.

Окрім вигод, нефінансова звітність також несе в собі певні ризики, про які підприємствам варто знати: можлива критика; дилетантизм і невігластво; ресурсозатратність; достовірність даних; відсутність запасного виходу.

Нефінансова звітність в Україні знаходиться на етапі активного розвитку і має значний незадіяний потенціал, зважаючи на невисокий відсоток кількості компаній, які звітують. Складання нефінансової звітності свідчить про певний етап розвитку підприємства, усвідомлення про важливість доведення її до суспільства. В Україні процес розвитку нефінансової звітності є інтенсивним, проте несистемним, тому сьогодні гостро стоїть питання про формування комплексної системи ефективних інструментів її об'єктивної оцінки.

Список використаної літератури:

1. Агавердієва Х.Ф. Соціальна відповідальність недержавних пенсійних фондів в умовах реформування пенсійної системи: автореф. дис. ... канд. екон. наук: спец. 08.00.07 / Х.Ф. Агавердієва. – Х.: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. – 20 с.

2. Воробей В., Жуковська І. Нефінансова звітність: інструмент соціально відповідального бізнесу / В. Воробей, І. Жуковська; Представництво ООН в Україні. – К.: Інжиніринг, 2010. – 82 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.sbv.org.ua

3. Жиглей І.В. Соціально відповідальна діяльність: поняття, складові та передумови відображення у системі бухгалтерського обліку / І.В. Жиглей // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. – 2012. - №3. – С. 170-174